

تاریخ
۶
شهر یور
۱۳۹۷
سه‌شنبه

ضرب‌المثل‌های جهان

کسی که مهربانی می‌کارد، حق‌شناسی درو می‌کند.

تازی

صفحه
۵
شماره
۲۳۱۹
سال
یست و چهارم

تفسیر

نویسنده: شکرالله جهان مهین، استاد و رئیس گروه معارف اسلامی دانشگاه آزاد اسلامی واحد جهرم و رئیس بنیاد آیت‌الله حق‌شناس (ره) جهرم

تفسیر یعنی چه؟

تفسیر مصدر باب تفعیل و از ریشه ثلاثی «فَسَّرَ» و به معنای واضح نمودن، آشکار ساختن، معنای کلامی را بیان داشتن، مقصود و مفهوم سخنی را روشن نمودن و امثال این‌ها می‌باشند. با عنایت به این‌که معنای مبالغه‌ای نیز در بردارد و کلمه تفسیر به اعتبار معنای لغویش در آغاز به معنای شرح و توضیح کتاب‌های علمی به‌کاررفته است. به همین دلیل شرح و بسط آثار گذشتگان همانند آثار ارسطو، افلاطون و امثال این‌ها را تفسیر کلام آن‌ها دانسته‌اند ولی به‌تدریج این واژه در فرهنگ اسلامی به شرح آثار دینی به‌ویژه قرآن کریم اختصاص یافت.

معنای تفسیر قرآن

در تفسیر قرآن مجید نیز همان معنای فوق موردنظر قرار می‌گیرد، که مفسر گاهی به شرح مفردات الفاظ قرآن می‌پردازد، و گاهی با توضیحات خود می‌کوشد تا محتوای آیه را روشن نماید؛ و در هر دو قسمت درصدد بیان مراد کلام خدا است که فرمود: **الَّتَفْسِیرُ وَ هُوَ یُبَیِّنُ مَعَانِیَ الْآیَاتِ الْقُرْآنِیَّةِ وَ الْکَشْفُ عَنْ مَقَاصِدِهَا وَ مَدَالِیلِهَا.**

تفسیر یعنی بیان معانی آیات قرآن مجید و کشف مقصود و مضمون آن‌ها.

و باز: **الَّتَفْسِیرُ هُوَ ایضاح مُرادِ الله تَعَالی مِنْ کِتَابِهِ الْعَزِیزِ.**

تفسیر عبارت است از توضیح و بیان مراد خدای تبارک و تعالی از آیات قرآن کریم.

ضرورت تفسیر قرآن

در آیات کریمه قرآن، استعاره، مجاز، کنایه و نیز کلمات غریب، اما در نهایت فصاحت و بلاغت و… فراوانی وجود دارد که هر کدام به نوبه خود ابهام‌ها و مشکلات خاصی در فهم صحیح آیات به وجود آورده‌اند. لذا ضرورت دارد تا به جهت رفع ابهام و درک و شناخت مقاصد آیات قرآن این کتاب مقدس مورد تفسیر قرار گیرد. گذشته از این‌ها نیز به اعتبار وجود آیات متشابه و مسائل علمی و… می‌توان با قاطعیت گفت که نیازمندی قرآن کریم به تفسیر از هر کتاب دیگری بیشتر خواهد بود؛ و یقیناً یکی از موجدیاتی که در طول تاریخ بر هیچ کتابی به اندازه قرآن مجید شرح و تفسیر نوشته نشده است، همین امر است؛ بنابراین تفسیر قرآن امری لازم، ضروری و قطعی است و باید هدف و مقصود هر مفسر

رفع ابهام و پیچیدگی از الفاظ قرآن و شرح و بیان محتوای آیات باشد.

مفسران قرآن

۱. نبی مکرم اسلام (صلی‌الله علیه و آله و سلم)

خدای متعال، قرآن مجید را با اوصافی از جمله: **بَیِّنَاتٌ لِّکُلِّ شَیْءٍ.** (بیانگر هر چیز) وصف می‌فرماید؛ اما در عین حال شناخت جامع و همه‌جانبه این کتاب مقدس و درک صحیح مفاهیم آیاتش جز از طریق شرح و بسط و تفسیر آیات آن امکان‌پذیر نیست. به‌عبارت‌دیگر قرآن کریم نیازمند به مفسر است که؛ در این صورت یک سؤال اساسی مطرح است و آن این‌که؛ چه کسی شایستگی تفسیر کردن قرآن را خواهد داشت؟ که خوشبختانه خود قرآن مجید صریحاً به این سؤال پاسخ می‌دهد، آنجا که فرمود:

وَ أَنْزَلْنَا إِلَیکَ الذِّکْرَ لَتُبَیِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَیْهِمْ
و نازل کردیم بر تو ذِکر (قرآن) را تا برای مردم آنچه را بر ایشان فرو فرستاده شده بیان نمایی.

و همچنین از آیاتی که خدای متعال پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) را معلم کتاب (قرآن) و حکمت معرفی می‌فرماید، مفسر بودن آن حضرت فهمیده می‌شود.

بدین ترتیب اولین مفسر قرآن مجید نبی مکرم اسلام (صلی‌الله علیه و آله و سلم) است؛ و کار تفسیر از همان اوان بعثت صورت پذیرفته است.

۲. امامان معصوم (ع)

و از طرف دیگر طبق مفاد حدیث ثقلین که متواتر بین شیعه و سنی است،

که پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) فرمود:

أَنْتَی تَارِکٌ فِیکُمْ الْفَقَلِینَ کِتَابَ اللهِ وَ عِزَّتِیْ اهل‌بیتی و اِنَّهَما لَنْ یَفْتَرَا حَتّٰی یَرِدَا عَلَیَّ الْعَوْضُ

من دو چیز سنگین و گران‌بها را در بین شما می‌گذارم، کتاب خدا (قرآن) و عترت و اهل‌بیتم و این دو هر‌گز از یکدیگر جدا نمی‌شوند تا در کنار حوض (در قیامت) به من ملحق شوند.

و باز چون قول و سخن اهل‌بیت (علیهم السلام) تالی بلکه عین قول و سخن پیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله و سلم) است. چنانچه هشام بن سالم و حاتم بن عثمان و دیگران نقل می‌کنند که امام جعفر صادق (علیه السلام) می‌فرمود:

عضو کمیسیون حقوقی قضایی مجلس شورای اسلامی:

کسانی که آلوده به فساد هستند حتماً با طرح اعاده

اموال نامشروع مسئولان مخالفت می‌کنند

مجمع تشخیص مصلحت نظام سر و ته طرح رسیدگی به اموال مسئولان را زد

کارشناسانی که در کشور در این زمینه وجود داشتند همانند مرحوم خبره که قائم‌مقام سازمان بازرسی کل کشور بودند، کارشناسانی از وزارت اطلاعات و کارشناسان مرکز پژوهش‌ها در نوشتن آن نقش داشتند و طرح ۱۶ ماده‌ای کاملی را آماده کردند.

طرح را به مجمع تشخیص مصلحت نظام بردند و سر و ته این را زدند و واقعاً غیر کارشناسی کردند، واقعاً در مجمع این طرح را خراب کردند. حتی یک فرد عادی وقتی طرح ۱۶ ماده‌ای ما که در مجلس تصویب شده بود را مطالعه کند و با آنچه در مجمع تصویب شده مقایسه کند، معلوم می‌شود که طرح ما کاملاً پخته و همه ابعاد دیده شده بود؛ ولی متأسفانه مجمع طرح ما را خراب کرد.

با توصیه رهبر معظم انقلاب مجمع مجبور به تصویب این طرح شد/ بررسی به اموال مسئولین هیچ‌گاه عملی نشده است

باشگاه خبرنگاران جوان: مجمع تشخیص مصلحت نظام را کارشناس نمی‌دانید؟

دهقان: به نظر من مجمع با این کار مخالف بود؛ مجمع تحت تأثیر فضای افکار عمومی و توصیه‌ای که مقام معظم رهبری داشتند که چنین امری در کشور لازم است، مجبور شد زیر بار این امر برود و این را تصویب کند ولی چون نتوانست کل این طرح را خراب کند، طرحی با خاصیت کم تصویب کرد.

باشگاه خبرنگاران جوان: منظور از کم کردن خاصیت همان بود که سایتی و مجرمانه باشد؟

دهقان: مجرمانه بودن آن بحث ندارد، حداقل مسئولین به رئیس قوه قضائیه اعلام کنند و رسیدگی شود. واقعیت این است که از ابتدای انقلاب اصل ۱۴۲ قانون اساسی هم اجرا نشده و رسیدگی به

اموال مسئولین با توجه به اینکه اصلی در قانون اساسی درباره این داشتیم، به‌خوبی انجام نشده است؛ چون اموال مسئولین باید طبق اصل ۱۴۲ رسیدگی شود ولی هیچ‌گاه رسیدگی نشده است.

باشگاه خبرنگاران جوان: برداشت من این است که عملاً طرح شما هیچ خروجی نداشته است.

دهقان: اصل ۱۴۲ قانون اساسی متأسفانه باینکه این میزان مهم بوده خروجی مناسبی نداشته است. نمی‌گویم اصلاً خروجی نداشته است، این طرح ما اصل ۱۴۲ را بر اساس تفسیر شورای نگهبان توسعه داد، ما معتقد بودیم اصل ۱۴۲ بر اساس اولویت ذکر شده و بقیه را می‌توان در قانون آورد. شورای نگهبان نظر دیگری داشت که به هر شکل نظر شورای نگهبان فصل‌الخطاب در تفسیر قانون اساسی است.

«از کجا آورده‌اید» مطالبه افکار عمومی است/ اگر به فساد عادت کنیم بدبینی ایجاد می‌کند

خلاصه مجبور شدیم تا طرح را به مجمع بفرستیم. بله تا الان یک مبارزه بود. اصل این خواسته مهم است که «از کجا آورده‌اید» و سال‌های طولانی در کشور ما به‌نوعی مطالبه افکار عمومی است. می‌خواستیم این مطالبه بماند و فکر می‌کنم الان بستری فراهم شده که این اتفاق رخ دهد.

باشگاه خبرنگاران جوان: آقای دکتر این‌همه خواسته و مطالبه وجود دارد وقتی به سرانجام نمی‌رسد مردم بدبین می‌شوند.

دهقان: این را قبول دارم، اما بین این ماندیم که خدایی نکرده عدم شفافیت منجر به فساد شود و به فساد هم عادت کنیم و بعد هیچ مبارزه‌ای صورت نگیرد؛ درست است که بگویم و اجرا نشود بدبینی ایجاد می‌کند اما این که هیچ‌چیزی نگویم و هیچ اتفاقی رخ ندهد، فکر کنیم مردم متوجه نمی‌شوند این از همه بدتر است.

باشگاه خبرنگاران جوان: حرف این است که قبل از اینکه طرح‌ها نوشته و کارشناسی شود اول کارشناسی شود و بعد مطرح کنید که خروجی لازم، انتهای کار باشد.

دهقان: ۱۰۰ درصد این راه‌حل بهتری است. به همین خاطر در دنیا معمولاً لوابح را موردتوجه قرار می‌دهند، بهتر این بود که مثلاً قوه قضائیه برای اجرای اصل ۱۴۲ قانون اساسی که مسئول آن هم خودشان هست، باید لایحه ارائه می‌کرد ولی این اتفاق نیفتاده است. بهتر بود درباره مبارزه با فساد دولت لایحه‌ای را ارائه می‌کرد که بالاخره درگیری بیشتری با فساد دارد چون بیشتر پول و امکانات و اختیارات، بانک‌ها و شرکت‌های دولتی در دولت است.

وقتی از سوی دولت و مجلس لایحه‌ای ارائه نمی‌شود، آیا به‌عنوان یک نماینده از نمایندگان مردم نباید احساس مسئولیت کنم؟ بهتر است همه‌چیز را در حکومت با هم هماهنگ باشیم. بهتر است

همه‌چیز طبق قاعده از طریق دولت و قوه قضائیه انجام شود. وقتی این کار انجام نمی‌شود آیا این مسئولیت از روی دوش ما برداشته می‌شود؟

باشگاه خبرنگاران جوان: آقای دکتر بحث اینجا است حالا که این نمی‌آید، قبل از اینکه طرح مطرح شود شما پیش‌قدم شوید و با آن‌ها صحبت کنید که طرح‌های بعدی این‌چنین نشود و به نتیجه برسد.

دهقان: همین کار را می‌کنیم. مثلاً در همین طرح رسیدگی به اموال مسئولین و از کجا آورده‌اید، قائم‌مقام بازرسی کل کشور را درگیر کردیم که نگرارش این توسط بنده و کارشناسان بازرسی کل کشور انجام شد و اول سال ۸۶ این طرح در مجلس تصویب شد.

من ۱۰۰ درصد به این صحبت اعتقاد دارم. وقتی یک طرحی را می‌خواهیم مطرح کنیم خودم به‌هیچ‌وجه به‌تنهایی یک طرح را نمی‌نویسم همچون طرح پرسروصدای «اعاده اموال نامشروع مسئولین» که سال گذشته در مجلس مطرح شد و ۱۸۴ نماینده امضا کردند.

برای تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی ۱۴ ساعت با رئیس قوه قضائیه صحبت کردیم

باشگاه خبرنگاران جوان: همین درنهایت در کشوی میز رئیس مجلس می‌رود.

دهقان: خیر، این مبارزه است. همین هم با پیگیری انجام دادیم. با قوه قضائیه و با مسئولین ارشد قوه قضائیه، کارشناسان مرکز، رئیس و مسئولین مجلس گفت‌وگو کردیم. در هر موضوعی گفت‌وگو می‌کنیم که آن فرمایش شما عملی شود.

همین طرح مبارزه با جرائم اقتصادی یا تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی به خاطر اینکه به نتیجه برسد ۱۴ ساعت با رئیس قوه قضائیه صحبت کردیم و ایشان هم وقت گذاشت و با ما صحبت کردند. وزیر وقت دادگستری و معاون حقوقی رئیس‌جمهور را دعوت و با ایشان صحبت کردیم. هرکسی که فکر می‌کردیم در این زمینه می‌خواهد نظری داشته باشد و می‌خواهد نظر خود را اعلام کند، با او صحبت و بعد طرح را مطرح کردیم.

بحث مبارزه با فساد مخالفان جدی هم دارد/ بعضی نگران خود هستند

باشگاه خبرنگاران جوان: آقای دکتر نتیجه چه شد! وقتی یک طرح کارشناسی شده باشد همه قبول می‌کنند.

دهقان: بالاخره بحث مبارزه با فساد مخالفان جدی هم دارد، وقتی می‌گویم فساد اقتصادی به چه معنا است؟ یعنی تباتی کردن برخی از سودجویان خارج حکومت با برخی از عناصر داخل حکومت برای به یغما بردن اموال عمومی است که این را فساد اقتصادی می‌گویم. طبیعی است کسانی که درون حکومت هستند بعضی نگران خود هستند. بعضی نگران اطرافیان خود هستند و بعضی فکر آنها نمی‌رسد که این بحث اصلاً به شما ربطی ندارد و نگران خود نباشید. اصلاً بحث فساد اقتصادی را وقتی مطرح می‌کنیم نباید نگرانی ایجاد شود. بحث این است باکسانی که فساد مرتکب می‌شوند برخورد شود. اصلاً قبل از برخورد با فساد باید پیشگیری شود. باید یک سیستم هوشمند داشته باشیم تا معاملات اقتصادی دولت رصد هوشمند شود و از سوی دیگر یک شفافیتی در کشور ایجاد شود در این صورت فساد در کشور ایجاد نمی‌شود. اگر فساد وجود داشت باید برخورد قاطع صورت گیرد تا عبرت‌آمیز باشد.

مخالفت علنی از سوی دولت درباره طرح اعاده اموال نامشروع مسئولین نشنیدم

باشگاه خبرنگاران جوان: آقای دکتر الان قوه قضائیه و دولت مخالف هستند؟

دهقان: خیر، الحمدالله الان درخصوص همین طرح مبارزه با جرائم اقتصادی که ۴ طرح را با هم ادغام کردیم.